

ASF valmiusharjoitus 29.10.2020 LSAVI/
Tuotantosikasektorin taudintorjuntatoimet

LSAVI Arvioija Susanna Pesonen

Harjoituksen tavoitteet

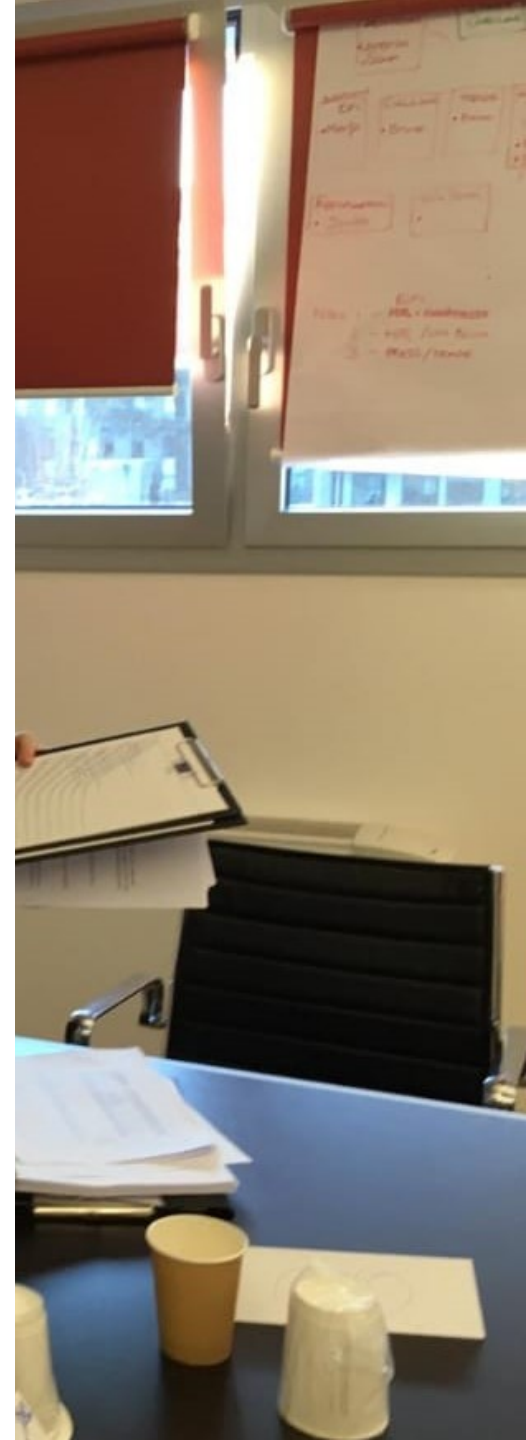

Tapahtumapaikka; Sikatiloja runsaasti sisältävä alue, jossa villisiassa todettu ASF ja sen seurauksena on perustettu väliaikainen rajoitusvyöhyke

Kartoittaa ja edistää alueellisten ja paikallisten eläintautiviranomaisten toimintakykyä

Selvittää ja edistää yhteistyömahdollisuuksia elinkeinon kanssa

Testata eläintautivalmius- ja toimintasuunnitelmia

Harjoitus koostui todentuntuisista syötteistä, joiden toteutustavoista tehtiin havaintoja

- ***Tunnistetaanko lainsäädännön vaatimukset ja osataanko niitä soveltaa***
- ***Eläintautivalmius- ja toimintasuunnitelmat; Toimitaanko ohjeiden mukaan, onko ohjeistus ajantasaista tai riittävää***
- ***Sidosryhmien tarpeet ja odotukset; onko tunnistettu ja toimiiko yhteistyö sekä mitä yhteistyömahdollisuuksia tunnistetaan***

Toimenpiteiden toteuttamisesta muun muassa;

- ***Järjestäytyminen, koordinaatio ja suunnittelu sekä priorisointitaidot***
- ***Viestintä valmius (sidosryhmät, media, viestintä välineet, resurssitarpeet, oikea-aikaisuus ja aika-rajat)***
- ***Tilojen tarkastustoiminnan organisointi ja tarkastusten ohjeistus***
- ***Rajoitusvyöhykkeen julkistamishetkellä eläinkuljetusajoneuvoissa olevien sikojen status***
- ***Sikojen siirto väliaikaiselle rajoitusvyöhykkeelle ja pois on kielletty. Poikkeuslupien myöntäminen***
- ***Vyöhykkeeltä peräisin olevan rehun, viljan, kuivikkeiden ja virikemateriaalin siirrot pitopaikkoihin, sivutuotteiden kuljetukset***
- ***Kuljetusajoneuvojen puhdistus ja desinfiointi; ohjeistus ja valvonta***

Havaintoja

Elinkeinon ja viranomaisten on yhteinen tavoite; tauti ei pääse leviämään ja väliaikainen rajoitusvyöhyke saadaan purettua.

Alueelliset eläintautiviranomaiset luottavat omaan reaktiiviseen toimintakykyyn tautitilanteissa.

Kun torjuntatoimiin varatut resurssit ovat pienet, on entistä tärkeämpää, että prosessit millä operaatioita johdetaan ovat kunnossa.

Sikojen siirtotarpeiden nopea eskaloituminen väliaikaisella rajoitusvyöhykkeellä tunnistettiin.

Elinkeinolla on lisäksi huolena taudin aiheuttamat taloudelliset tappiot. Tulisiko viranomaisen ottaa paremmin huomioon myös elinkeinon lisätoiveet yhteistyöstä; taloudellinen vaikutus voi olla merkittävä.

Ennakkovaroituksen antamisen merkitys elinkeinolle jo epäilyvaiheessa on suuri. Ennakkovaroitus mahdollistaa kuljetusten välittömän pysäyttämisen rajoitusalueella. Näin estetään rajoitusalueelta sikojen pääsy teurastamoon ja alueelle ei tuoda lisää sikoja.

Vyöhykkeen rajoitusten aiheuttamien vaikutusten tunnistaminen lyhyellä ja pidemmällä aikavälillä sian statukseen elintarviketuotantoketjussa.

Väliaikaiselta rajoitusvyöhykkeeltä siirtoa varten tarvittavien poikkeuslupien ehtojen avaaminen ja myöntämisprosessiin tehokkuuden varmistaminen.

Torjuntatoimien kannalta on tärkeää tunnistaa viranomaistoiminnan ja elinkeinon torjuntatoimien rajapinnat ja yhteistyömahdollisuudet:

Sikavan hyödyntämistä taudintorjuntatoimien suunnittelussa

Näytteenottojen ja kliinisten tarkastusten priorisointi mahdollisuuksia ja priorisointitarpeen tunnistamisessa

Väliaikaisella rajoitusvyöhykkeellä viestintä; ajantasaisuus, välineet, resurssit, lisätiedon tarve suuri; olisiko elinkeinolla mahdollisuus auttaa tässä

Elinkeinolla eläinten lopetuspätevyyden omaavia henkilöitä, joita voidaan käyttää apuna.

Kuluttajan näkemystä tai mahdollista reagointia toimenpiteisiin ei erikseen huomioitu harjoituksessa

Suositukset viranomaiset

LSAVI:

- Viestintä; miten eläinten omistajia ja muita toimijoita tiedotetaan rajoitusalueesta
- Suunnitelmallisuutta tarvitaan lisää silmälläpitäen tilannetta sikatiheällä alueella
- Resurssitarve arviossa tulee huomioida myös toimenpiteille annettu aikaraja.
- Määrittää viestintä keino toimijoiden tiedontarpeeseen
- Valmistautua poikkeuslupien nopeaan käsittelyyn ja lupaehtojen mukaisten tarkastusten suorittamiseen; resurssitarpeen määrittäminen.

LSAVI ja Ruokavirasto:

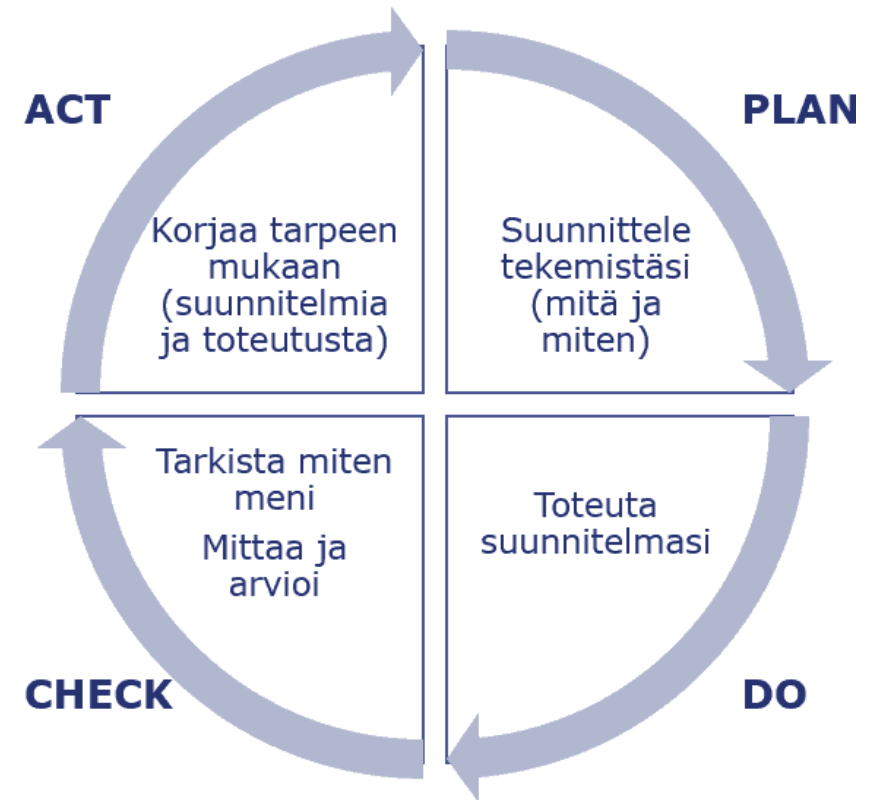
- Määrittää milloin poikkeuslupia voidaan myöntää. Mitä se edellyttää?
(tarkastuskattavuuden ja sikojen tutkimisen osalta ym)
- Viestiä edellämainitusta elinkeinolle, jotta elinkeino voi avustaa pitopaikkojen tarkastusten priorisoinnissa ja ennaltaehkäistä ylitäyttöä.

Ruokavirasto:

- Pohtia elinkeinon toivetta ennakkovaroituksen antamisesta teurastamoille
- Rajoitusvyöhykkeen julkistamishetken jälkeen määrittää, mitkä rajoitukset ovat tien päällä olevilla sioilla ja viestiä siitä heti, kun vyöhyke perustetaan
- Onko teurastamoille mahdollista saada tietoa rajoitusvyöhykkeellä

sijaitsevista asiakastiloista muutoin kuin eläinten omistajan kautta eli suoraan viranomaiselta?

- Poikkeuslupien myöntämisen ehdot kuvata (siat, teurassiat, sivutuotteet, rehuvilja/virikemateriaali)
- Kuljetusajoneuvojen puhdistuksen ja desinfiointin toimintaohjeeseen täsmennyksiä

Suosituksset elinkeino

Eläinten siirtoihin väliaikaisella rajoitusalueella tarvitaan poikkeuslupia; myöntäminen ja poikkeuslupaehdojen todentaminen vie oman aikansa

- Varautuminen epidemian alkuvaiheessa rajoitusalueiden ylitäyttöongelmaan.
- Kuka vastaa poikkeuslupien hakemisesta eri tilanteissa. (kenen vastuulla missäkin tilanteessa poikkeuslupan hakeminen olisi) ja toimintatavat poikkeuslupien avulla tapahtuviin eläinten siirtoihin.
- Teurastamojen on hyvä miettiä keinoja eläinten ja niistä saatavien tuotteiden hyödyntämiseen, jotta terveiden sikojen lopettamista vyöhykkeillä voidaan välttää.

Valmiusharjoittelu

- Harjoittelun tulisi olla säännöllistä
- Harjoittelu voi olla myös pienimuotoisempaa
- Valmiuseläinlääkäreille kohdennettua harjoittelua

a) Todentamistoimet

tilojen tarkastamisesta ja näytteenotto

b) Leviämisen estäminen ja suojautuminen

henkilökohtaisesta tautisuojautumisesta ja ajoneuvojen puhdistamisesta ja desinfioinnista

Mitä saimme

Tarpeellinen harjoitus ja vastasi hyvin asetettuihin tavoitteisiin

Tunnistettiin heikkouksia ja kehittämiskohteita

Hyvä perehdytys ja toi hyvin esiin pullonkaulat taudinpurkaustilanteessa, mihin tulee varautua jo ennakolta

Valmiuseläinlääkärit olisivat toivoneet isompaa roolia harjoituksessa

Sidosryhmien ja asiakkaiden odotukset on tarpeen tunnistaa rauhan aikana

Elinkeino piti harjoituksen ratkaisukeskeisyydestä ja hyvästä yhteistyöstä

Ruokavirastolla on merkittävä rooli ja harjoituksessa olisi ollut tärkeää saada myös Ruokavirasto mukaan pelaajaksi

Lisää harjoituksia; tähän oli hauskaa

Kiitoksia Paljon

- Harjoituksen suunnittelusta ja toteutuksesta Nina Aalto
- LSAVI ja valmiuseläinlääkärit
- Elinkeino aktiivisesta otteesta harjoituksessa
- Tarkkailijat muualta Suomesta
- Arvioija Tea Ahtelo
- Kuvat BTSF Venetsia 1/2020